

Sirküler Tarihi : 24.04.2006
Sirküler No : 2006/055

5479 SAYILI KANUNLA 6183 SAYILI ÂMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki 5479 Sayılı Kanun'la (R.G. 08.04.2006 - 26133) G.V.K. ve V.U.K. ile Ö.T.V.K. yanında, 6183 Sayılı Kanunda da ufak bazı değişiklikler yapılmıştır.

Aşağıda 6183 Sayılı Kanuna ilişkin bu değişiklikler hakkında, kısa bilgi verilecektir.

1. 6183 Sayılı Kanun'un 21 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasında Yapılan Değişiklik :

- 6183 Sayılı Kanunun 21 inci maddesinin halihazır birinci fıkrasında, üçüncü şahıslar tarafından haczedilen malların paraya çevrilmesinden önce, o mallar üzerine âmme alacağı için de haciz konulması halinde, bu alacağın da hacze iştirak edeceği ve satış bedelinin bunlar arasında garameten taksim edileceği belirtilmiş olup, âmme alacaklarına diğer alacaklara nazaran imtiyaz tanıyan bu hükümde, 5479 Sayılı Kanunla herhangi bir değişiklik yapılmamış ve örneğin 2004 Sayılı İ.İ.K. nun 100 üncü maddesinde yazılı alacaklarda olduğu gibi bu hakkın, satılan mal bedelinin icra vizesine girmesine kadar uzatılması yoluna gidilmemiştir.

5479 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ilk fıkrası ile bu fıkra yeni bir hüküm eklenmiş olmakla beraber, bu hüküm ikinci fıkrada bahsi geçen rehinli alacaklarla ilgili olduğu cihetle, bundan aşağıda söz edilecektir.

- 6183 Sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan eski hüküm, rehinli alacakların mahfuz olduğu, ancak gümrük vergisi ve emlak vergisi gibi eşyanın veya gayrimenkulün aynından doğan âmme alacaklarının, o eşya veya gayrimenkulün bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan önce geleceği şeklindedir.

5479 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası ile 6183 Sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna şu hüküm ilâve edilmiştir :

"Genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü uygulanmaz."

Burada bahsi geçen 2004 Sayılı İ.İ.K. nun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan hüküm şöyledir :

"Rehinden önce ihtiyatî veya icraî haciz bulunması halinde, âmme alacağı dâhil hiçbir haciz rehinden önceki hacze iştirak edemez."

Bundan anlaşılacağı üzere, 21 inci maddenin birinci fıkrasına eklenen bu hükümle amme alacaklarından sadece genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim ve harçlar ile bunlara ait vergi cezaları, zamlar ve faizler için uygulanan hacizlere, yeni bir imtiyaz tanınmış ve rehinli alacakların mahfuz bulunan hakları, bunlar açısından bertaraf edilerek, söz konusu âmme alacaklarına ilişkin hacizlerin, rehinden önce ihtiyatî veya icraî haciz mevcut olsa bile, genel kuralın aksine, rehinden önceki hacze iştirak etmesi sağlanmıştır.

2. 6183 Sayılı Kanun'un 21 inci Maddesinin 3 üncü Fıkrasında Yapılan Değişiklik :

Daha önce, 6138 Sayılı Kanun'un 21 inci maddesinin son fıkrasında yer alan hüküm gereğince, *"Borçlunun iflâsı, mirasın reddi ve terekenin resmî tasfiyeye tabi tutulması hallerinde, âmme alacakları hakkında İ.İ.K. nun 206 ncı maddesindeki sıraya göre muamele"* yapılması gerekmekte ve bu hükme göre, ilk sırada yer alan gümrük vergisi ve emlâk vergisi gibi eşyanın aynından doğan vergi ve resimler dışındaki kamu alacaklarının, *"imtiyazlı olmayan diğer bütün alacaklar"* başlıklı dördüncü sıraya dâhil edilmesi gerekmekteydi.

5479 Sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi ile 6183 Sayılı Kanunun 21 inci maddesinin 3 üncü fıkrası hükmü değiştirilerek, eşyanın aynından doğdukları cihetle öncelikli olan vergi ve resimler dışında kalan tüm amme alacaklarının da imtiyazlı alacak olarak, özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacakların yer aldığı üçüncü sıraya dâhil edilmesi öngörülmüştür. Bu amaçla, 21 inci maddenin üçüncü fıkrası hükmü bütünüyle şu şekilde değiştirilmiş bulunmaktadır.

"Borçlunun iflâsı, mirasın reddi ve terekenin resmî tasfiyeye tabi tutulması hallerinde âmme alacakları imtiyazlı alacak olarak 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 206 ncı maddesinin üçüncü sırasında, bu sıranın önceliğini alan alacaklar da dahil olmak üzere tüm imtiyazlı alacaklar ile birlikte işleme tabi tutulur."

Buna göre tahsil daireleri, kamu alacakları dolayısıyla, masa mallarının ilk üç sırasında bulunan alacaklıların haklarını tamamen almalarından sonra kalan tutarı, aynı sıraya dâhil diğer imtiyazlı alacaklılarla birlikte, garameten paylaşabileceklerdir.(İ.İ.K. Md:207)

3. 6183 Sayılı Kanunun 79 uncu Maddesinde Yapılan Değişiklik :

6183 Sayılı Kanunun *"Üçüncü Şahıslardaki Menkul Malların, Alacak Ve Hakların Haczi"* başlığını taşıyan 79 uncu maddesi hükmü, 5479 Sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile tamamen değiştirilmiş olup, eski ve yeni hükümler hakkında, aşağıda bilgi verilmiştir :

3.1. Birinci Fıkra Yapılan Değişiklik :

Bu fıkra, hamiline yazılı olmayan veya cirosu kabil senede dayanmayan alacaklar ile, maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü hakların ve fiilen zabıt tanzimi suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczinin, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken hakikî ve hükmi şahıslarla kurumlara, haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle yapılacağı hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Yapılan değişiklikle, aynen muhafaza edilen bu fıkranın sonuna eklenen hükümle, haciz bildirisi ile üçüncü şahsa, bundan böyle borcu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve elinde bulundurduğu menkul malı âmme borçlusuna veremeyeceği, aksi takdirde yapılan ödemeleri ve mal bedelini tahsil dairesine ödemek zorunda kalacağı hususları ile bunlara ilâveten yeni maddenin 3 ve 4 üncü maddelerinde yer alan, esasların bildirilmesi öngörülmüştür.

Fıkra, ayrıca haciz bildirilerinin alacaklı âmme idaresi veya tahsil daireleri tarafından, Bakanlıkça belirlenecek esaslar dahilinde elektronik ortamda tebliğ edilebileceğine ve cevaplandırılabilceğine ilişkin hükümler konulmuştur.

3.2. İkinci Fıkra Yapılan Değişiklik :

79 uncu maddeye 5458 Sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile eklenen, bankalara yapılacak haciz bildirileri ile ilgili bulunan ikinci fıkra hükmü, eskisinin hemen hemen aynı olup, sadece fıkranın son cümlesi *"Haciz bildirisi, bankaların genel müdürlüğüne de tebliğ edilmiş ise, tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğü, bankanın genel müdürlüğüne aittir."* şeklinde değiştirilmiş bulunmaktadır.

3.3. Üçüncü Fıkra Yapılan Değişiklik :

Yeni maddenin üçüncü fıkrası da, eski üçüncü fıkranın benzeri olup, maddede kendisine haciz bildirisi tebliğ edilen üçüncü şahsın itiraz nedenlerinin neler olabileceği açıklanmış ve 7 gün zarfında yazılı olarak itiraz etmemesi halinde, üçüncü şahsın mal elinde ve borç zimmetinde sayılarak takibata uğrayacağı belirtilmiş bulunmaktadır.

3.4. Dördüncü Fıkra Hükmü :

Yeni 79 uncu maddede, eski dördüncü fıkra hükmü yedinci fıkra olarak, maddenin sonuna alınmış ve böylece değiştirilen yeni fıkra, 5 ve 6 ncı fıkralarda olduğu gibi, 2004 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nda yer alan esaslara yer verilerek 7 günlük itiraz süresini kaçırarak üçüncü şahısların gerçek durumu isbatlamalarına imkân tanınmıştır. Fıkra hükmüne göre, herhangi bir nedenle itiraz süresini geçiren üçüncü şahıs, haciz bildirisinin tebliğ tarihinden itibaren 1 yıl içinde genel mahkemelerde menfi tesbit dâvası açmak ve haciz bildirisinin tebliğ tarihi itibarıyla, âmme borçlusuna borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını isbat etmek zorundadır. Dâvasında haksız çıkacak olursa, Mahkemece haksız çıktığı borç tutarına ilâveten bunun %10'u tutarında inkâr tazminatına hükmedilir. Açılan dâvada mahkeme, alacaklı tahsil dairesine verilecek teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verebilir.

3.5. Beşinci Fıkra Hükmü :

İhdas edilen bu yeni fıkra, tebliğ edilen ödeme emrine karşı, vergi mahkemesinde dâva açıp kısmen veya tamamen haksız çıkan üçüncü şahıs hakkında, açtığı menfi tesbit dâvasının lehte sonuçlanması veya asıl âmme alacağını tamamen ödemiş olması halinde, 6183 Sayılı Kanun'un 58 inci maddesinin 5 inci fıkrasında zikredilen %10 zam müeyyidesinin uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

3.6. Altıncı Fıkra Hükmü :

79 uncu maddeye eklenen bu yeni fıkra, Alacaklı Âmme İdaresinin, kendisine tebliğ edilen haciz bildirisine itiraz etmek suretiyle aleyhindeki takibi durduran üçüncü şahıs tarafından yapılan itirazın aksini, 1 yıl içinde genel mahkemelerde açacağı dâvada isbat ederek, üçüncü şahsın İ.İ.K. nun 338 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebileceği açıklanmıştır. Söz konusu 338 inci maddenin 1 inci fıkrasında öngörülen ceza, 1 aydan 6 aya kadar hafif hapis cezasıdır.

3.7. Yedinci Fıkra Hükmü :

Bu fıkra eski maddenin son (4 üncü) fıkrası hükmünün aynı olup, *"Menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde değeri ödenir. Üçüncü şahısların, genel hükümler gereğince asıl borçluya rücu hakları saklıdır."* şeklindedir.

4. 6183 sayılı Kanuna Eklenen Geçici 9 uncu Madde :

5479 Sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile 6183 Sayılı Kanuna, bir intikal hükmü niteliği taşıyan Geçici 9 uncu madde eklenmiş ve bu geçici maddenin 1 ve 2 inci fıkrasında, aşağıdaki esaslara yer verilmiştir :

4.1. Birinci Fıkra Hükmü :

Bu fıkra ile, geçici 9 uncu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, eski 79 uncu maddeye göre tebliğ edilen haciz bildirisine süresinde itiraz etmemiş, ancak haciz bildirisinin tebliğinden itibaren yeni 79 uncu maddede düzenlenen 1 yıllık menfi tesbit dâvası açma süresi geçmemiş bulunan üçüncü şahısların, kalan süre içinde menfi tesbit dâvası açabilmelerine imkân tanınmıştır.

4.2. İkinci Fıkra Hükümü :

Aynı geçici maddenin ikinci fıkrası ile de, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla, eski 79 uncu madde uyarınca düzenlenen ödeme emrine itiraz etmiş ve itirazı kısmen veya tamamen reddolunmuş üçüncü şahıslardan, menfi tesbit dâvası açmak hakkı bulunmayanlar ile, takip konusu âmme alacağının asıl borçlu tarafından ödenmiş olması sebebiyle borçlu sıfatı sona ermiş bulunanlardan, 6183 Sayılı Kanunun 58 inci maddesinin 5 inci fıkrası uyarınca, itirazının haksız görülerek reddedilmiş olması sebebiyle hesaplanmış ancak henüz tahsil edilmemiş bulunan %10 oranındaki haksız çıkma zammının tahsilinden vazgeçileceği hükmü bağlanmıştır.

6183 Sayılı Kanunun 5479 Sayılı Kanunla değiştirilen hükümleri yukarıda açıklananlardan ibaret bulunmaktadır.

Saygılarımızla.